

Sproglæreren som kurator

At kuratere er noget andet end at skabe eller genskabe undervisningsmaterialer. Det er heller ikke et spørgsmål om at tilpasse materialer, eksemplificere dem eller skabe en syntese af et større udvalg¹. Det er derimod en proces, hvor sproglæreren som en kurator på et museum designer et læringsscenario ved at udvælge, kvalitetssikre og sammenstille materialer i sammenhæng og derved skaber et læringsrum, de sprogstuderende kan gå på opdagelse i på egen hånd. Den gode kurator har således øje for både indhold og sammenhæng i de mange autentiske materialer på fremmedsprog, vi i dag kan finde på nettet.

De fleste forbinder nok en kurator med museer: Det er en fagperson, der omhyggeligt udvælger de genstande, som skal udstilles, sørger for at kvaliteten af de enkelte værker er i orden, og at udstillingen hænger sammen indholdsmæssigt. En kurator bliver derved på mange måder »publikums mand«: For hvem gider se en udstilling af nogle vilkårligt udvalgte malerier ophængt i tilfældig rækkefølge med spredte glimt af kunstnerisk sammenhæng – nej vel?

Kuratoren optræder også i andre sammenhænge: En kurator for et dødsbo eller en virksomhed der er gået fallit, skal sørge for, at boet gøres op på forsvarlig vis, og at alle parter så vidt muligt får udbetalt deres tilgodehavender. Og med internettets voldsomme ekspansion i det seneste årti har kuratorrollen også vundet indpas i den digitale verden: En kurator i digital forstand filtrerer og sorterer i den kaotiske informationsstrøm på nettet og gør det muligt at følge nogenlunde kvalificeret med i de emner, vi interesserer os for professionelt eller personligt. En digital kurator forventes altså ikke blot at *reposte* eller *retweete* interessant information fra nettet, men foretager en velovervejet og transparent udvælgelse af relevant stof efter nærmere definerede kriterier.

HELLE LYKKE NIELSEN

Lektor, ph.d., Center for Mellemtstudier,
Syddansk Universitet
Projektdeltager i TOOLS med ansvar for arabisk
hln@sdu.dk

Og netop den digitale kuratorfunktion er særlig interessant, fordi den både kan varetages af mennesker og maskiner: Der findes i dag en lang række kuratorplatforme, altså websider der tilbyder at overvåge og filtrere datamængder på nettet og levere en oversigt over relevant materiale inden for et givet emne, som brugeren har defineret ud fra en række nøgleord; webstedet Scoop.it er et fint eksempel på dette. Andre webtjenester har integreret kuratorredskaber i deres brugerflade, som gør det muligt at sortere i de informationer, den pågældende tjeneste udbyder. Vi kuraterer i praksis os selv, når vi abonnerer på en nyhedstjeneste og i den forbindelse indstiller diverse filtre på de emner, vi gerne vil holdes orienteret om: Mødemøsten, dansk indenrigspolitik eller boligstof – her hedder det blot *customize* eller *skræddersy* – eller når vi bruger Facebooks *timeline*-funktion til at markere de informationer, vi ønsker, at vores læsere skal lægge særligt mærke til.

Men hvad enten vi bruger forskellige webtjenester, henter viden fra andre kuratorer som fx bloggere eller modererede maillister eller indtager rollen som vores egen personlige kurator, er målet det samme: at imødegå informations-*overload* ved at trække på personer (eller programmer), der kan overskue store mængder stof, forstår at udvælge relevante informationer på basis af kvalitetskrav og skabe sammenhæng til gavn for brugere og læsere, der så eventuelt selv kan filtrere videre efter egne behov.

Den pædagogiske kurator

At overføre kuratorbegrebet til sprogundervisningen ligger lige til højrebent, for kuratorer gør jo netop det, som enhver god sproglærer bør kunne – udvælger, kvalitetssikrer og skaber sammenhæng ud fra store mængder af stof – og bidrager derved til at optimere fremmedsprogstilegnelsen. Nogle vil måske mene, at kuratorbegrebet blot er en anden måde at beskrive sproglæreren som facilitator på, men det er ikke helt rigtigt: Hvor facilitatorbegrebet er bredt og omfatter de måder, en sproglærer kan støtte sprogtilegnelsen på generelt, angår kuratorbegrebet alene spørgsmålet om materialeudvælgelse, primært fra nettet og andre autentiske kilder, samt kvalitetssikring og sammenhæng. Derved bliver kuratorrollen en mere præcis og afgrænset funktionsbeskrivelse, der kan hjælpe os som profession til at indkredse nogle af sproglæreren nye opgaver i det digitale post-moderne samfund.

Idéen om »sproglæreren som kurator« er hentet fra den amerikanske Stanford-professor Phil Hubbard, der på den årlige konfe-

rence for *European Association for Computer-Assisted Language Learning* (EUROCALL) i Gøteborg i august 2012 holdt oplæg om, hvordan kuratering kan fremme autonom sprogtilegnelse. Hubbard tog i sit oplæg udgangspunkt i det faktum, at nettet med sine overvældende mængder af let tilgængelige og gratis autentiske onlinematerialer og betydningsteknologier – onlineordbøger, oversættelsesprogrammer, undertitler, transkriberinger af lydfiler, etc. – på den ene side har skabt en situation, der i hidtil uset grad eksponerer sprogstuderende for input på fremmedsproget og derved både motiverer og fremmer deres muligheder for autonom læring. På den anden side viser meget læringsteori imidlertid at eksponering ikke pr. automatik fører til læring – og i hvert fald ikke nødvendigvis til effektiv læring. For udover faktorer som hukommelse, graden af forståeligt input, kognitive processer som automatisering og restrukturering etc. befordres læring af, at der etableres overensstemmelse mellem indholdets basale betydningsbærende dele og det materiale, den studerende eksponeres for. Spørgsmålet bliver derfor ifølge Hubbard, hvordan denne lette adgang til autentisk onlinemateriale og teknologiske betydningsredskaber bedst stilladserer og strukturerer i forhold til meningsbærende betydningsenheder, så læringsprocesserne og dermed fremmedsprogstilegnelsen fremmes bedst muligt for den autonome learner, hvad enten disse processer foregår i eller uden for undervisningen.

Kuratorens opgaver

Skal vores sprogstuderende have mest mulig gavn af de mange nye muligheder på nettet, er det altså ikke nok blot at henvise til nogle links med tematisk information, som de kan udforske på egen hånd; hvis målet er læring, kræver det, at vi som undervisere kuraterer noget materiale, som de har lyst til og mod på at give sig i kast med uden for undervisningen.

Denne kuratering kan med fordel opdeles i en række delprocesser, hvoraf nogle ligner dem, vi som sproglærere med stor selvfølgelighed bruger, når vi udvælger materialer til vores undervisning. Først skal der opstilles eksplicitte læringsmål. Det kan fx være et tematisk læringsmål, hvor de studerende skal opbygge viden om det arabiske forår: Hvad skete der i foråret 2011? Hvilke grupper vandt ved omvæltningerne? hvem tabte etc.? Men det kan også være mere komplekse læringsmål, der søger at få de studerende til at finde årsagsforklaringer: Hvorfor skete det? Hvorfor skete det netop i 2011? Læringsmålet definerer med andre ord, hvem der skal lære hvad, og

bliver derved den rettesnor, der styrer udvælgelsen af materialer, ganske på samme måde, som en problemformulering normalt styrer en analyse.

Herefter skal der findes materiale. Men i modsætning til tidligere tiders ressourceknaphed, hvor det store arbejde lå i at indsamle tilstrækkeligt med autentiske tekster, der kunne belyse et givet læringsmål, er processen i dag vendt på hovedet. Nu ligger den tidskrævende indsats typisk i at udvælge materialet fra de betydelige mængder, der ligger online, og det kræver både kritisk tankegang og klare evalueringskriterier. Fra at »indsamle« skal vi nu primært »udvælge« og »fravælge«, så kun det pædagogisk forsvarlige materiale bevares. Det kræver ikke mindst klare evalueringskriterier for, hvilke sproglige informationer der bør indgå i materialet, så det bliver muligt at vurdere, i hvor høj grad der er konvergens mellem onlinematerialets betydningsbærende enheder og de studerendes sproglige niveau.

Næste skridt er at organisere og skabe sekvenser i materialet, ganske som det sker på museer, hvor tematiske eller tidsmæssige sekvenser organiseres i forskellige fysiske rum. Kuratoren må hele tiden stille spørgsmål til materialets sammenhængskraft: Er det tid eller tema, der bestemmer strukturen, eller sammenstilles det snarere som i virkelighedens verden for at give mulighed for genkendelse? Eller er det de studerendes læringsprocesser, der er omdrejningspunktet, så sammenhæng skal lede frem til indsigt og erkendelse? Og er der både sammenhæng inden for de enkelte rum og på tværs af rummene, indholdsmæssigt såvel som sprogligt? Og ikke mindst: Hvordan bidrager sammenhængen til at belyse læringsmålene? Der kan opstilles mange mulige principper for sammenhæng, men den gode kurator er sig altid bevidst, at onlinematerialer ikke blot skal indholdskurateres, men også læringskurateres.

At læringskuratere betyder også at sikre eksplicit pædagogisk support, hvor det måtte være nødvendigt. Og ganske som mange museer laver besøgsvejledninger til deres udstillinger, kan den gode kurator hjælpe sine autonome learnere på vej ved at give tips til læringsruten og til de betydningsredskaber, som med fordel kan anvendes undervejs. Den pædagogiske support kan også omfatte gode råd om forudsætninger og niveauinddelinger; kan materialet fx med fordel benyttes på flere niveauer? Og *links* og *likes* fra andre brugere. Også pre- og postaktiviteter i form af øvelser kan bidrage til evaluering af egen læring. Med denne pædagogiske support kan kuratoren nu trygt lade de studerende gå på opdagelse i det nye læringsunivers på egen hånd, eksperimentere med de mange udfordringer og forhåbentlig lære en masse.

Kuratering i praksis: CLILstore

Kent Andersen præsenterer i artiklen »CLIL og egnede værktøjer« (se Sprogforum nr. 56 2013), hvordan sproglærere hurtigt, let og fleksibelt kan kombinere onlinematerialer – både billeder, lyd og skrift – med betydningsværktøjer i CLILstore og derigennem frembringe materialer, der støtter de studerendes sprogtilegnelse, hvad enten den nu foregår som en del af undervisningen eller i et læringsrum for autonome learnere. Da CLILstore er et åbent redskab, som netop har til formål at stilladsere læring om udvalgte emner på fremmedsprog – heraf navnet CLILstore: et lager eller en forretning for materialer, der fremmer *Content and Language Instructed Learning* – er det et oplagt sted for studerende at besøge, hvis de vil lære mere sprog på egen hånd.

Men i takt med at CLILstore vokser, bliver faren for materiale-*overload* nærliggende: Hvordan skal man som bruger vælge mellem de 85 mulige tilbud om øvelser på skotsk gælisk, som allerede nu ligger i CLILstore, mindre end ét år efter, at platformen blev etableret? Med endnu halvandet års projektperiode støttet af EU og et forhåbentligt langt liv på nettet kan antallet af øvelser i CLILstore kun vokse, og det gør brugernes behov for at kunne navigere i en overflod af materialer helt nødvendig. Ganske vist tilbyder CLILstore en »teknisk« kuratering på sprog, emner og niveauer; man skal som bruger blot udfylde de tre felter *Lang*, *Level* og *Text or Summary* med det ønskede sprog, niveau og emne øverst i det nuværende layout i CLILstore. Det bidrager imidlertid alene til en grovsortering. Ingen af disse filtre er garanti for kvalitet – sådan må det nødvendigvis være på åbne platforme – og sammenhængen må brugeren selv finde, med mindre øvelsernes forfattere signalerer sammenhæng, fx gennem de valgte overskrifter.

Løsningen på CLILstores udfordringer – altså kombinationen af et åbent digitalt redskab med mange forskellige forfattere og autonome brugeres krav til kvalitet, relevans og sammenhæng – er kuratering. Derfor har udviklergruppen bag CLILstore også som mål at inddrage en række kuratorer for forskellige sprog, der kan tilbyde brugerne læringsscenarier baseret på udvalgte materialer fra CLILstore. Det vil selvfølgelig altid være muligt at sammensætte sit eget læringsforløb i CLILstore baseret på interesser, niveauer og (sikert også) en vis portion tilfældighed. Men for de brugere, der søger kvalitet og sammenhæng uden selv at skulle bruge for meget tid på at lede efter det, vil sådanne kuratorer være et godt tilbud til autonome brugere, der på en og samme tid kan spare tid og optimere deres læringsbetingelser.

I det postmoderne digitale samfund er læring ikke længere noget, der *per se* finder sted i formelle undervisningssituationer inden for klasseværelsets trygge rammer. *Lifelong learning* – altså læring der finder sted efter formaliseret skolegang – kommer i stigende grad til at foregå som individualiserede processer med afsæt i netbaserede ressourcer, og set i det perspektiv vil kuratorer få en stadigt stigende betydning som efterspurgt støttefunktion, når brugere skal tilegne sig sprog på egen hånd.

Note

1 Hubbard, 2012: dias 12.

Litteratur

- Cristina, A. (2012). »Curation – Why, Because and Then«, *Christina SkyBox* (blog), 15. September, <http://cristina-skybox.blogspot.fr/2012/09/curation-why-because-and-then.html> (hentet 20. oktober 2012).
- Curran, J. (2012). »Create or Curate?« *Designed for Learning*, 17. oktober, <http://www.designedforlearning.co.uk/create-or-curate/> (hentet 25. oktober 2012).
- Hildebrand, J. D. (2011). »I, Curator?« *Software Development Times*, 16. December, <http://www.sdtimes.com/blog/post/2011/12/16/I-curator.aspx> (hentet 20. oktober 2012).
- Hubbard, P. (2012). *Curation for systemization of authentic content for autonomous learning*. Powerpoint præsenteret ved EUROCALL, Göteborg, 23. august, <http://www.stanford.edu/~efs/euro-call2012.pdf>
- White, N. (2012). *Understanding Content Curation*. *Innovations in Education*, 7. Juli, <http://d2oinnovation.d2oblogs.org/2012/07/07/understanding-content-curation/> (hentet 20. oktober 2012).

Learning Danish is like:

- » Learning, speaking and writing Danish is a constant test in confidence: Is that the right word, is that the right spelling, was that the correct pronunciation. One must be willing to be silly, make mistakes, and take correction. But, one can express oneself in another way/language, how exhilarating.«
(Jeffrey)
-